

РЕШЕНИЕ

№ 120

гр. Русе, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – РУСЕ, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: Аглика Гавраилова

Членове: Палма Тараланска
Антоанета Атанасова

при участието на секретаря Иванка Венкова
като разгледа докладваното от Антоанета Атанасова Въззивно гражданско
дело № 20244500500188 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

Постъпила е въззивна жалба от Община Русе против Решение № 1587/13.11.2023 г. постановено по гр. д. № 6453/2023 г. на Русенския районен съд, с което е уважен предявеният от П. И. Д. против нея иск за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 4954,68, съставляващи стойността на увредените части на л. а. „Т. А.“ с рег. № Р **** КС в резултат от паднал върху него клон на дърво, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 06.09.2022 г. и върху него са възложени разноските на насрещната страна. Твърди се, че решението е неправилно като постановено при съществени нарушения на процесуалните правила и неправилно приложение на материалния закон по съображенията, изложени в жалбата. Заема позиция, че съдът неправилно не е ценил в тяхната съвкупност и трите приети по делото експертизи, а е отдал превес на експертизата, дадена от специалиста „горско стопанство“ и поради това е стигнал до погрешен извод, че в случая не се касае до „непреодолима сила“. Намира за необоснован и изводът на първоинстанционния съд за липсата на съпричиняване. Заема позиция, че неправилно не е отчетено обстоятелството, че ищецът бил паркирал в нарушение на ЗДвП. Намира, че същият е можел да предвиди настъпването на вредите, тъй като бил наясно с влошената метеорологична обстановка от предния ден. Претендира отмяна на решението и

постановяване на ново, с което искът да се отхвърли, евентуално съдът да приеме съпричиняване в размер на 50 % от страна на ищеца на вредоносния резултат. Иска присъждане на направените разноски за производството.

Ответникът по жалбата П. И. Д. чрез адв. Д. К. АК Русе е подал отговор по реда на чл. 263 ГПК, в който взема становище за неоснователност на жалбата по подробно изложени в отговора съображения. Счита обжалваното решение за правилно и иска същото да бъде потвърдено. Претендира разноски.

След преценка на доводите на страните, доказателствата по делото и съобразно правомощията си, визирани в чл. 269 ГПК, въззивният съд приема следното:

Жалбата е подадена от процесуално легитимирана страна в законоустановения срок и срещу подлежащ на съдебен контрол акт, поради което е допустима.

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от П. И. Д., в която са изложени твърдения, че вечерта на 05.09.2022 г. паркирал собствения си автомобил „Т. А.“ с рег. № Р **** КС близо до дома си - на ул. „О.П.“, пред сградата на „С. м.“ АД. На следващата сутрин, около 10 часа, приближавайки колата установил, че върху нея е паднал основен клон от дървото, до което била паркирана, като ѝ нанесъл сериозни щети, подробно посочени в молбата. Служители на „Гражданска защита“ след негов сигнал на тел. 112 посетили произшествието и отстранили падналия основен клон от дървото, като го преместили (раздробен на части) на тротоара и възстановили движението по улицата. Ищецът посетил и Община Русе, за да я уведоми за събитието, но сигналът му не бил приет. Заявява, че преди инцидента автомобилът бил изправен, поддържан гаранционно, а тъй като го ползва редовно се наложило спешното да го отремонтира. Иницирал производство по реда на чл. 207 ГПК, като по образуването ЧГД №5011/2022г. вещото лице по назначената САТЕ дало заключение, че всички увреждания са следствие от ударното действие на клона, паднал върху автомобила и разходите за възстановяване на щетите възлизат на 4954.86 лв. Ищецът твърди, че вредите които е понесъл са последица от неправилното стопанисване на дървото, собственост на община Русе. Намира, че ответникът не е предприел съответните действия за евентуалното и навременно отстраняване на дървото, създадо предпоставки за вреди. Моли съда да постанови решение, с което да осъди Община Русе да му заплати сумата 4954,86 лв. – обезщетение за претърпени имуществени вреди, съставляващи стойността на увредените части на лек автомобил „Т. А.“ с регистрационен №Р ****КС в резултат на паднал върху него клон на дърво, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 06.09.2022г. до окончателното ѝ изплащане. Претендира разноските по настоящото дело и тези, направени в производството по чл. 207 ГПК.

В срока от чл. 131 от ГПК ответникът – Община Русе депозирал отговор на исковата молба, в който взел становище за неоснователност на иска. Възразил, че в случая е

налице непреодолима сила и съобразно разясненията, дадени в т.10 от Постановление №7/1959г. на Пленума на ВС следвало бъде освободен от отговорност. В тази връзка посочил, че на 02.09.2022г. и 03.09.2022г. в централна градска част на гр.Русе бил регистриран силен, бурен вятър с променлива посока, придружен с интензивен валеж. Отчитайки тези обстоятелства, както и факта, че ул.“О. П.“ е в близост до поречието на река Д., според ответника е налице „непреодолима сила“, довела до възникване на риск, респ. до настъпилото събитие – счупване на клони от дървета по ул.“О. П.“. Оспорва наличието на причинна връзка между процесното събитие и твърдяните от ищеца имуществени вреди. Възражава, че тези вреди са обезщетени вече от застрахователя. Въвежда възражение за съпричиняване на вредоносния резултат обосновано с обстоятелството, че ищецът е нарушил правилата за движение – чл. 94, ал.4 ЗДвП и паркирал автомобила в лявата страна. Претендира разноски.

Със своето решение първоинстанционният съд уважил предявения иск, като приел за доказано, че Община Русе не е изпълнила законовите си задължения по поддържане растителността, използвана за улично озеленяване. Счел, че е налице виновно бездействие от страна на компетентните ѝ органи, които е следвало да извършват периодични проверки за състоянието на дървото и така да осигурят безопасността на намиращите се в близост граждани и имущество. Възражението на ответника, че вредите са причинени от непреодолима сила приел за недоказано, а възражението за съпричиняване за неоснователно.

Въззивният съд, упражнявайки правомощията си по чл.269 ГПК, намира, че Решение № 1587/13.11.2023 г. постановено по гр. д. № 6453/2022 г. на Русенския районен съд е валидно и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства, намира, че въззивната жалба е неоснователна.

Въззивният съд счита, че формираната и изложена в мотивите на решението от първоинстанционния съд фактическа обстановка е пълна, правилна и кореспондираща със събрания доказателствен материал, а правните изводи са прецизни и правилни, поради което и на основание чл.272 ГПК препраща към тях.

По отношение на присъденото обезщетение за имуществени вреди съдът намира, че при разглеждането на спора не са допуснати процесуални нарушения, правилно са установени релевантните за спора факти и правилно е приложен материалният закон. Първоинстанционният съд е изградил преценката си за наличие на всички елементи от фактическия състав на неправомерното увреждане по чл. 45 ЗЗД и неизпълнение на вменено от закона задължение на ответната община въз основа на задълбочен анализ на всички доказателства по делото, събрани по надлежния ред, и обосновано е приел, че предявеният иск е основателен и следва да бъдат уважен.

Правилно, в съответствие със събраните доказателства, в частност с приетата СТЕ по реда на чл. 207 ГПК, е определен и размерът на имуществените вреди, подлежащи на обезщетяване от ответната община.

Безспорно е установено, че на 5-6.09.2022 г. върху собствения на ищеца лек автомобил „Т. А.“ с рег. № Р **** КС, паркиран в гр. Р., ул. „О. П.“, пред сградата на „С. м.“ АД, е паднал отчупен клон от дърво, което е собственост на Община Русе /чл. 61 ЗУТ/, в резултат на което са настъпили твърдените имуществени вреди в общ размер на 4954,86 лв.

Във въззивната инстанция между страните няма спор по фактите, а единствено по правото.

Отговорността по чл. 49 ЗЗД е особен вид безвиновна и обективна отговорност за чужди противоправни и виновни действия, като тази отговорност има гаранционно-обезпечителен характер. За да се ангажира отговорността на ответника по посочената разпоредба, следва да се установят общите предпоставки, при които за определено лице би възникнала деликтна отговорност, както и допълнителния факт на възлагане на работа на деликвента от ответника и причиняване на вредите при или по повод тази работа – Постановление № 7 от 29.XII.1958 г., Пленум на ВС, Постановление № 17 от 18.XI.1963 г., Пленум на ВС, Постановление № 4 от 30.X.1975 г., Пленум на ВС и Постановление № 9 от 28.XII.1966 г., Пленум на ВС. В ППВС № 9/1966 г. е прието, че в някои случаи се касае до неспазване на правилата за извършване на възложената работа, а в други случаи до невземане на необходимите мерки за предотвратяване на увреждането; за възложителите бездействието е основание за отговорност за увреждането, когато то се изразява в неизпълнение на задължения, които произтичат от закона, от техническите и други правила и от характера на възложената работа. Съответно в т. 13 от ППВС № 17/1963 г. е изяснено, че са възможни случаи, когато вредите настъпват в резултат както от вещта, така и от виновното поведение на дадено лице. Тогава отговорността на този, който е възложил работата и същевременно е собственик на вредоносната вещ или тя се е намирала под негов надзор, се основава едновременно на чл. 49 и чл. 50 ЗЗД. Възложителят на работата, независимо дали е собственик или упражнява надзор върху вещта, ще отговаря само по чл. 49 ЗЗД, когато самата вещ, като такава, няма отношение към увреждането.

Непозволеното увреждане – чл. 45 ЗЗД, се основава на нарушението на правната норма, изискваща от гражданите да не увреждат субективните права, имуществото и телесната цялост на другите физически или юридически лица. Непозволеното увреждане е сложен юридически факт, елементи на който са: 1/ деяние /действие или бездействие/, 2/ вредата, 3/ противоправността на деянието, 4/ вина и 5/ причинната връзка между противоправното и виновно поведение на дееца и настъпилите вреди. Вината се предполага до доказване на противното – чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

Когато се твърди, че вредите са причинени от бездействие, за да е противоправно бездействието, то на претендиращия деликвент трябва да е предписано нормативно задължение за действие. Следователно, за да е противоправно бездействието на служители на Община Русе, то трябва да има правна норма, която да ги задължава да извършват дейност по поддържане, премахване и преместване на дървесна растителност.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Наредба № 30 за изграждането и опазване на зелената система на територията на Община Русе Кметът на Община Русе и оправомощени от него длъжностни лица управляват, ръководят, координират цялостната дейност по планиране, опазване, изграждане и поддържане на общинските озеленени площи, съобразно предвидените в бюджета на Община Русе средства, на годишните и дългосрочни програми за развитието на всички елементите на зелената система и дават указания по приложението на тази наредба, а съгласно чл. 31 от същата наредба резитбата и премахването на дълготрайната декоративна дървесна и храстова растителност се извършва по реда на чл. 19 и чл. 14 от Наредба № 1 на МТРС ОТ 10.март 1993 г. , независимо от собствеността им..

Първият спорен по същество във въззивното производство въпрос е свързан с това дали вредите са настъпили в резултат на непреодолима сила.

По делото са приети три експертизи – една съдебно-техническа и две екологични.

От приетата СТЕ се установява, че в началото на м. септември, 2022г. е преминал ясно изразен масивен студен оклюзионен фронт от северозапад. На 01.09 привечер до полунощ на 02.09, при студена адекватация от югозапад, бил регистриран умерен краткотраен дъжд, съпроводен от рязко понижение на температурата с около 5 градуса. На 02 – 03.09 се случило основно изваляване, при несъществени разлики в рамките на града, с незначителни прекъсвания. Максималната интензивност на дъжда надвишавала значително, на няколко пъти, прага от 0,18 мм/мин по време на силните фази. В района на произшествието максималната интензивност била още по-голяма от тази, установена в други части на гр. Русе. В интервала около 16:10 – 16:15 часа максималната интензивност в района на произшествието била 1.28 мм/мин, а около 00.30- 00.35 часа – 1.94 мм/мин. Сумарното валежно количество от 01 до 03.09.2022 г. възлизало на 102 л/кв.м. и превишавало месечната норма за септември за прилежащия климатичен район, определена за нормативния период 1991 – 2020 г. почти два пъти. В периода 01 – 02.09 валежите били съпроводени от рязко понижение на температурата с около 5 градуса. Експертът пояснява, че в метеорологичната теория и практика е възприето като опасно явление понижението на температурата с 10 – 15 градуса за около час. Подобен аномален ход на температурата създал предпоставки за

нарушеното физиологично и структурно състояние на процесното дърво, дори да е здраво. Счита за вероятно максималните пориви на вятъра на 02 – 03.09.2022 г. преди и по време на бурята да са били по-големи от регистрираните в метео парка на ХМС, разположен на висока надзаливна речна тераса на около 700 м юг-югозападно от ул.“О. П.“. Данните от станцията показвали силен вятър до 16 м/сек от изток – североизток на 03.09.2022г. малко след полунощ, заедно с усилване на валежа. През деня на 02.09. особено късно привечер и около полунощ на 02 срещу 03.09 вятърът бил предимно умерен до засилен с пориви между 6 и 14 м/сек и посока от северозапад до североизток. Предвид местоположението на ул.“О. П.“ и нейната ориентация, приема, че въздушният поток, идващ безпрепятствено и подсилено от север, допълнително се подсилвал и е възможно да е надвишил 20 м/сек (9-та степен по Бофорт), което счита за предпоставка за счупване на големи клони на дървета, дори да са били напълно здрави. Сочи, че бурята на 02-03.09.2022г. е най-интензивната за тази част на града през 2022 г. Счита, че цялата метеорологична обстановка от 02 – 03.09.2022 г., предхождащото и последващото я време, свързано с краткотрайни интензивни валежи, съпроводени от силен вятър и/или шквал и резки температурни промени са създали условия за многократни разширения и свивания, повърхностни преовлажнения и изсъхвания, възможни усукващи движения на въздушните струи, т. е. процеси на продължително неблагоприятно въздействие върху физиологичното състояние на живите организми каквито са и дърветата, дори да са здрави.

Според заключението на първата екологична експертиза, причината за падането на клона, причинил щета на автомобила е комбинацията от валежната обстановка, силния поривист вятър и рязката температурна амплитуда, които са въздействали на обилно облистената разперена корона на дървото, с все още неприключила вегетация и са създали вътрешни напрежения, предизвикали счупването.

Според заключението на втората екологична експертиза, състоянието на процесното дърво- дребнолистна липа е със започнал стадий на гниене. Повредите в структурната цялост на дървото били резултат на външна намеса, породена от неправилна поддръжка и външни повреди, нанесени от транспортна техника. Предвид състоянието и структурата, дървото представлявало опасност за преминаващите около него и затова не били сигнализирани гражданите от институцията, собственик или стопанин на растението. Останалите дървета по ул.“О. П.“ от №* до №* същи били потенциално опасни и следвало да се прецени необходимостта от правилно обследване и предприемане съответните мерки.

От приложената от ответната община метеорологична справка се установява, че скоростта на вятъра за периода 02-06.09.2022 г. е в порядъка на 3-4 м/сек. до 8 м/сек.

Разпитаните по делото петима свидетели, всички възприели мястото на

инцидента лично, еднопосочно и категорично изнасят данни, че това е бил единственият паднал клон на ул. „О. П.“ на 06.09.2022 г.

Правилно, районният съд, като е ценил всички тези доказателства в тяхната съвкупност, не е дал вяра на заключението на д-р И., че в периода 02-03.09.2022 г. на улицата, на която се е случило произшествието вятърът е бил силен до 16 м/сек., което съответства на 7-ма степен по скалата на Бофорт. Този му извод освен, че противоречи на приложената метеорологична справка, не е и категоричен, доколкото при изслушването му по реда на чл. 200 ГПК в о. с. з. от 28.06.2023 г. вещото лице изрично уточнява, че няма изходните данни и технически не е възможно да се случи да се изчисли каква точно е била скоростта на вятъра на местопроизшествието.

Правилно съдът е ценил изцяло заключението на инж. Т.Д. по втората екологична експертиза, още повече, че данни за гнилотата на дървото се съдържат и в заключението на другото вещо лице. Неговите изводи, че пряката причина за отчупване на клона е неговата гнилоа са обосновани и се подкрепят от събраните свидетелски показания, в частност тези на св. Г. Настоящият въззивен състав също го възприема изцяло като задълбочено, компетентно, обективно, кореспондиращо с останалия доказателствен материал.

Непреодолимата сила е такова събитие, което е непредвидимо и не може да бъде предотвратено от дееца и обществото като цяло с никакви мерки, при съвременно състояние на науката, техниката и икономиката. Отговорността за непозволено увреждане поради наличието на непреодолима сила отпада тогава, когато събитието, обусловило увреждането, а също така самото увреждане и причинната връзка между тях са непредвидими и неизбежни. Всеки един от тези три елемента – събитие, причинна връзка и увреждане, трябва да е непредвидим и неотстраним, за да отпадне отговорността при непозволено увреждане за заплащане на причинените щети. Не е такъв обаче настоящият случай.

Действително, бурите, придружени със силни валежи от дъжд могат да бъдат непредвидими и не биха могли да бъдат избегнати, но последиците от тези атмосферни явления върху общинската зелена площ /дървесната растителност/ могат да бъдат очаквани и съответно могат да бъдат взети мерки за тяхното отстраняване, за да не настъпи увреждане. При една изключителна атмосферна обстановка е нормално да се очаква, че ще бъдат причинени щети. Твърдението на ответника би било правилно в случай, че установи, че е спазил всички изисквания на закона относно изпълнението на задълженията си по поддържане на озеленените площи и декоративната растителност, но само и единствено поради въздействието на непреодолима сила, се е стигнало до процесния инцидент. Вредоносният резултат при непозволено увреждане обаче не може да бъде следствие от случайно събитие, когато той се предхожда от виновно поведение-така решение № 204/10.03.2010 г. по гр. д. № 4284/2008 г. на ВКС, IV г. о.,

както е в настоящия случай. Безспорно се установи, че процесното дърво е било увредено от гниене и то вътрешно като повредите по него според експерта се дължат на външна намеса- от неправилна поддръжка и от транспортна техника. То е било опасно за преминаващите около него още отпреди инцидента. При изслушването му в о. с. з. на 03.11.2023 г. вещото лице инж. Т.Д. разяснява, че промените във времето, във вятъра, в бурите са оказвали влияние, но дървото е било увредено от гниене.

Поради това, настоящата инстанция се солидаризира с изводите на районния съд, че релевираното от ответника възражение, че вредоносният резултат е следствие от непреодолима сила, е недоказано. Не се установи в случая да се касае до случайно стечение на обстоятелства, на преплитане на външни внезапни фактори с присъщите белези на непреодолимост и непредвидимост, които изключват отговорността на Общината. Не се доказва съвкупното и необичайно проявление на природни сили, насочено към дървото да е провокирало увреждането от него, които сили ако бъдат елиминирани, вредите не биха настъпили. Обратното, установи се, че дървото е било увредено отпреди инцидента и е представлявало опасност за преминаващите.

По делото не са ангажирани доказателства, че Община Русе е положила грижата на добрия стопанин, а именно, че е спазвала всички законоустановени изисквания във връзка с изпълнението на задължението си по поддържането на зелените площи. Бездействието на длъжностните лица на ответника е противоправно. Общините са длъжни да изпълняват правомощията си, защото така те постигат целта на закона – добро управление на съответните обществени процеси. Когато общината не предприеме предписано от закона действие или го предприеме, без да положи дължимата грижа и от това настъпят вреди, тя дължи обезщетение.

В този смисъл, релевираната претенция като основателна правилно е била уважена, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

Правилен и законосъобразен е и изводът на районния съд за неоснователност на въведеното от ответника възражение за съпричиняване.

Съпричиняването има обективен характер, като от значение е единствено наличието на обективна причинно-следствена връзка, а е ирелевантно субективното отношение /вината/ на пострадалия – в този смисъл т. 7 от ППВС № 17/18.11.1963г. Принос по смисъла на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД е налице винаги, когато с поведението си пострадалият е създал предпоставки за възникване на вредите или е улеснил механизма на увреждането, предизвиквайки по този начин и самите вреди – така решение № 165/26.10.2010г. по гр.д. № 93/2010г. на ВКС, II ТО. Съпричиняване, по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, е налице когато с действието или бездействието си пострадалият обективно е способствал за настъпване на вредоносния резултат или за увеличаване размера на вредоносните последици, т. е. когато приносът му в

настъпването на увреждането е конкретен, независимо дали поведението му като цяло е било противоправно, в частност - в нарушение на Закона за движение по пътищата и виновно. Възражението за съпричиняване е защитно по характер и следва да бъде установено пълно и главно от заявлялата го страна, т. е. да е доказано по един категоричен и безспорен начин /Решение № 67/15.05.2014 г. по т.д. № 1873/2013 г. на ВКС, I т.о./, каквото доказване в настоящото производство не е проведено. Не се установи от ответната община, че ако ищецът беше паркирал правилно, не би се стигнало до процесните увреждания на автомобила му. Обратно, доказано е че освен неговият, е бил увреден още един автомобил, паркирал правилно на отсрещната страна. Доказа се също така, че падналият клон е бил препречил пътното платно по ширина. Т. е. със своите действия ищецът по никакъв начин не е създал предпоставки за настъпване на вредоносния резултат.

В обобщение, обжалваното решение не страда от наведените в жалбата пороци, същото е правилно и следва да бъде потвърдено изцяло.

Разноски са претендирани само от жалбоподателя, но с оглед изхода на спора такива не следва да му бъдат присъждани.

Съгласно чл. 280, ал. 3 ГПК въззивното решение не подлежи на касационно обжалване.

По изложените съображения, Русенският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1587/13.11.2023 г. постановено по гр. д. № 6453/2023 г. на Русенския районен съд.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____